

PÕHIKOOLI AJALOOEKSAMI TEEMAD 2014

	§	Teemad lahtikirjutatult	Mõisted, organisatsioonid, isikud
		EESTI AJALUGU	
I	9 9a 9b 14 14a	Eesti 1918–1944. Vabadussõda. Landeswehri sõda. Tartu rahuleping. Eesti Vabariik ja esimene põhiseadus. Majanduse arengujooni. Ülemaailmse majanduskriisi mõju Eestile, 1934. aasta riigipööre, vaikiv ajastu. Eesti Vabariik rahvusvahelises suhtluses. Eesti ja eestlased Teise maailmasõja ajal. Eesti Vabariigi iseseisvuse kaotus..	Parlamentarism, vaikiv ajastu, Tartu rahu, baasideleping, küüditamine, okupatsioon. Johan Laidoner, Konstantin Päts, Jaan Tõnisson.
II	24 24a 29	Eesti 1944–1991 Eesti NSV valitsemine EKP kaudu, vastupanuliikumine, side läänemaailmaga, käsumajandus ja selle tagajärjed. Laulev revolutsioon, vastasseis erinevate poliitiliste jõudude vahel, IME majandusprogramm, suveräänsusdeklaratsioon, kodanike komiteede liikumine. Iseseisvuse taastamine.	Kollektiviseerimine, industrialiseerimine, plaanimajandus, massirepressioon, Balti kett, laulev revolutsioon. Arnold Rüütel, Edgar Savisaar.
III	31	Eesti Vabariik 1991–2004. Põhiseadusliku riigikorra ülesehitamine, üleminek turumajandusele, võõrvägede lahkumine, Eesti Vabariigi välispoliitika: ühinemine rahvusvaheliste organisatsioonidega, suhted naaberriikidega.	Turumajandus, NATO, Euroopa Liit (EL). Lennart Meri, Mart Laar.
		XX SAJANDI AJALUGU	
IV	1 1b 2a 3 5	MAAILM KAHE MAAILMASÕJA VAHEL. Rahvusvaheline olukord sõdade vahel. Pariisi rahukonverents, Rahvasteliit, uued riigid, uued piirid. Sõjakolled 1930. aastail: Jaapan-Hiina, Itaalia-Etioopia, Hispaania, Saksamaa sammud sõja suunas. Maailmamajandus kahe maailmasõja vahel. Riikide majanduslik olukord pärast Esimest maailmasõda, majandusliku õitsengu ajastu, suur ülemaailmne majanduskriis: suur depressioon ja selle põhjused, majanduskriisist väljumise erinevad teed, majanduskriisi mõju maailmale. Demokraatia ja diktatuurid kahe maailmasõja vahel. Demokraatia laienemine Esimese maailmasõja tulemusena, valimisõiguse laienemine,	Rahvasteliit, Versailles' süsteem, demokraatia, diktatuur, autoritarism, totalitarism, ideoloogia, fašism, kommunism, natsionaalsotsialism, repressioon. Jossif Stalin, Benito Mussolini, Adolf Hitler, Franklin Delano Roosevelt.

		demokraatlike riikide iseloomulikud jooned, demokraatlikud ja mittedemokraatlikud liikumised, pealetung demokraatiale. Diktatuuride tekkimise põhjused, autoritaarsed ja totalitaarsed diktatuurid, diktatuuride iseloomulikud jooned. Euroopa poliitiline kaart: demokraatlikud ja diktatuuririigid.	
V	11 12 13 13a	TEINE MAAIMASÕDA 1939–1945. Rahvusvaheline olukord Teise maailmasõja eel: Austria anšluss, Müncheni kokkulepe, MRP. Sõja põhjused, sõjategevus Euroopas, Vaiksel ookeanil ja Aafrikas. Hitleri-vastane koalitsioon: Atlandi harta, Teheran, Jalta, Potsdam. Murrang sõjas, teise rinde avamine, Saksamaa ja Jaapani purustamine. Holokaust.	MRP, Atlandi Harta, holokaust, ÜRO.
VI	15 16 28 28a	KÜLM SÕDA. NSVL JA IDABLOKI LAGUNEMINE. Trumani doktriin, Marshalli plaan, võidurelvastumine. Külma sõja kriisid: Berliini blokaad, Berliini müür, Kuuba kriis, Vietnami sõda. NATO, VLO, VMN. Muutused NSVL-is: perestroika, glasnost, uut moodi mõtlemine välispoliitikas, poliitilise elu reformimine, 1991. aasta augustisündmused. NSV Liidu taandumine Ida-Euroopast, idabloki lagunemine, Berliini müüri langemine, muutused majanduses ja poliitikas.	Külm sõda, kriisikolle, perestroika, glasnost. Mihhail Gorbatšov, Boris Jeltsin.
VII	10 32	KULTUUR XX SAJANDIL. Kultuuri arenguhooni sõdade vahel. Muutused olmes ja moes. Kahepooluseline kultuurimaailm, massikultuur.	